

Zvířata jako subjekty práva a nositelé subjektivních práv?

JUDr. Hana Müllerová, Ph.D.

Ústav státu a práva Akademie věd ČR

1. Zvíře jako subjekt práva?

2. Morální práva vs. subjektivní práva

**3. Usilování o práva zvířat na pozadí
krize lidských práv**

---

1. Osoba *vs.* subjekt

...dvojí přístup k právní subjektivitě

Subjekt práv a povinností „*je entitou v podstatě libovolného původu, uznanou konkrétním právním řádem (...) záleží pouze na právu pozitivním, kdo bude jako subjekt práva, tj. osoba v právním smyslu akceptován.*“

J. Hurdík, *Osoba a její soukromoprávní postavení v měnícím se světě*, s. 84

„*Díky své absolutní moci tak může stát zákonem libovolně stanovovat, kdo bude nositelem subjektivních práv, a tedy i právním subjektem.*“

K. Beran, *Pojem osoby v právu*, s. 107

...může-li zákonodárce komukoli přiznat, může také komukoliv odeprít (omezit)?

...účelovost, relativizace, stírání rozdílů mezi FO a PO

Právní subjektivita zvířat?

Dle teorie: smysl právní subjektivity = vstupovat do právních vztahů

Za předpoklady funkční subjektivity se považuje:

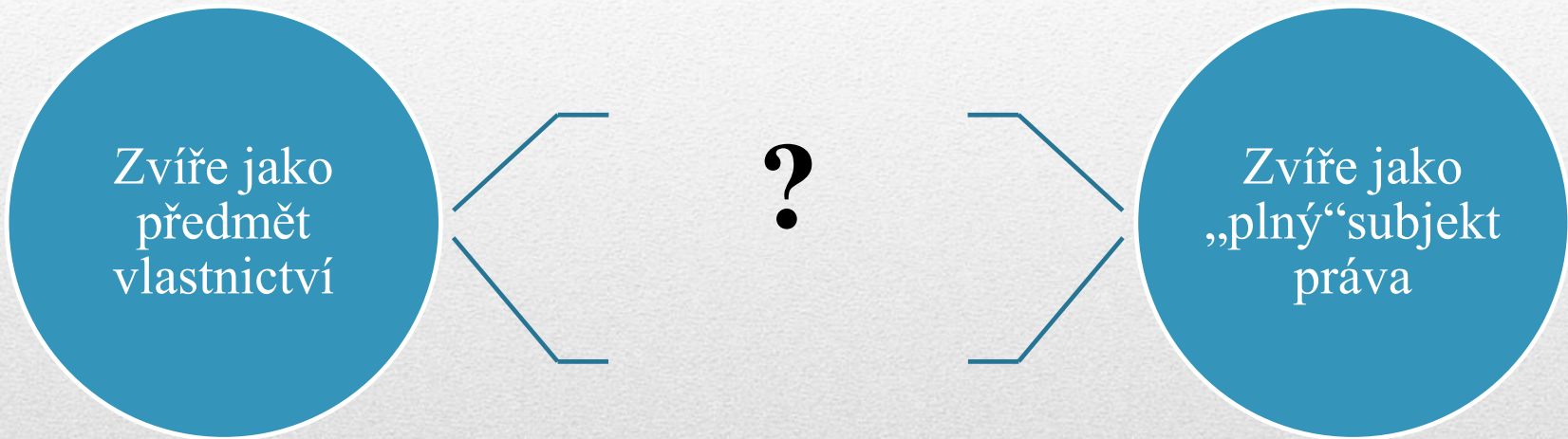
- Možnost identifikace
- Schopnost jednat
- Odpovědnost za své jednání

Subjektivita omezená pouze na práva (na některá práva) a nikoli povinnosti?

Právní status zvířat

- *animal persons* (Steven Wise)
  - *living property* (David Favre)
-

2. Morální práva vs. subjektivní práva

- Všeobecná deklarace práv zvířat (1978)
- Současná veřejnoprávní regulace: nevzniká právní vztah mezi nositelem povinnosti (chovatelem) a zvířetem, nýbrž mezi nositelem povinnosti a státem

Morální
právo

(být chováno ve
vhodných podmínkách)

Subjektivní
právo

(být chováno ve
vhodných podmínkách)

---

3. Rozšíření stávajících konceptů (lidská práva) nebo vytvoření nových?

Historie – platné právo – budoucí podoba práva?

a) Rozšíření lidských práv na práva všech cítících bytostí (*sentient rights*)?

„Je podstatné se ptát, zda stále ještě dokážeme nalézt oblast, na kterou [lidská práva] nedopadla.“

M. Škop, *Právo v postmoderní situaci*, s. 49

Krize (eroze, delegitimizace) lidských práv ... **přetížení systému**
ESLP (2009)... 110 tisíc nevyřízených stížností

„Je-li však právem vše, hrozí, že nakonec nebude (vymahatelným) právem nic.“

J. Kysela, *V suterénu teorie lidských práv*, s. 95

b) Vytvoření nových právních konceptů, kategorií, mechanismů?

Je právo rigidní / konzervativní / má zpoždění za vývojem společnosti?

„Dnes již mnohé nasvědčuje tomu, že právo začíná přebudovávat své procesní a koncepční nástroje k tomu, aby zohlednilo nové aktéry politické ekologie. Vtělení ekologických práv do politických ústav, pokračující juridifikace práv zvířat, změny v právním jazyce od sémantiky ochrany přírody k ekologickým zájmům či právům živých procesů, postupné uznávání procesních práv a žalobní legitimace ekologických sdružení, rozvíjení konceptu ekologické škody bez vazby na individuálního škůdce, to vše jsou indikátory toho, že právo se opět připravuje vytvořit novou kategorii aktérů.“

G. Teubner, Rights of non-humans? Electronic agents and animals as new actors in politics and law. *Journal of Law and Society*. 2006, č. 4, s. 515-516.

...Závěrečné poznámky...

- Je přiznání práv cílem nebo prostředkem?
- Jaké jsou cíle???

Děkuji za pozornost.
